

Okeaniji postoji ijedna knjiga štampana pre 1960. godine. Starac je, i dalje držeći lampu, stajao ispred neke slike u okviru od ružinog drveta koja je visila s druge strane kamina, prekoputa kreveta.

"Ovaj, a ako vas interesuju stare gravire..." diskretno počeo on.

Vinston priđe da razgleda sliku. To je bila gravira neke ovalne zgrade sa četvrtastim prozorima i malom kulom u prvom planu. Oko kule je išla ograda, a na zadnjem kraju stajalo nešto nalik na skulpturu. Vinston se nekoliko trenutaka zagleda u graviru. Zgrada mu se činila neodređeno poznata, mada se skulpture nije sećao.

"Ram je pričvršćen za zid," reče starac, "ali ako hoćete, ja ću ga odšrafiti."

"Ovu zgradu poznajem", naposljetku reče Vinston. "Sad je porušena. Nalazi se nasred ulice ispred Palace pravde."

"Tako je. Ispred Sudnice. Stari antikvar naziva zgradu njenim pravim (i današnjim) imenom Sudnica (Law Courts). U Okeaniji, razume se, to ime je nepoznato; prim. prev. Bombardovali su je o, još odavno. Neko vreme je bila crkva. Crkva svetog Simona, tako se zvala." On se opet osmehnu kao da se pravda, kao da je svestan da je rekao nešto što izaziva podsmeh, i dodade: "narandže i limun, kaže sveti Šimun."

"Kako?" upita Vinston.

"Narandža i limun, kaže sveti Šimun. To je bila jedna kao pesmica kad sam bio mali. Ne znam kako dalje ide; znam samo da se završava: Evo ide svećar da zapali sveće, evo ide dželat da ti glavu seče. To je išlo uz neku igru. Deca stanu u dva reda i ispruže ruke, a vi prolazite ispred njih kad dođu do 'evo ide dželat da ti glavu seče', oni spuste ruke i uhvate vas. To je bila kao neka brojanica o tome šta kažu zvona raznih crkava. Pominjale su se sve londonske crkve - to jest, one najvažnije."

Vinston se površno pitao iz kog veka potiče ta crkva. Odrediti starost neke zgrade u Londonu bilo je uvek teško. Za svaku veću i impresivniju zgradu, ako bi se imalo moglo smatrati da je novijeg datuma, automatski se tvrdilo da je podignuta posle Revolucije, dok se sve što je očigledno bilo ranijeg datuma pripisivalo nekom nejasno određenom periodu nazvanom srednji vek. Zvanično se smatralo da iz vekova kapitalizma nije proizišlo ništa od vrednosti. Kao što se nije mogla doznati iz knjiga, istorija se nije mogla doznati ni iz arhitekture. Kipovi, zapisi, spomen-ploče, imena ulica - sve što je moglo osvetliti prošlost bilo je sistematski izmenjeno.

"Nisam ni znao da je to bila crkva", reče on.

"U stvari, ostalo ih je puno", reče starac, "samo sad se koriste za druge stvari. Čekajte, kako beše išla ona pesmica? Aha! Setio sam se!

Narandža i limun, kaže sveti Šimun

Duguješ mi farting, kaže sveti Martin...

eto, toliko se sećam. Farting vam je bio bakarni novčić, nalik na jedan cent."

"A gde je crkva Svetog Martina?" upita Vinston.

"Svetog Martina? Još postoji. Na Trgu pobede, pored galerije slika. To je ona zgrada sa trouglastim predvorjem i stubovima, znate ona sa velikim stepeništem."

Vinston ju je dobro poznao. U toj zgradi se nalazio muzej koji se koristio za razne vrste propagandnih izložbi - maketa raketnih bombi i plovećih tvrđava, voštanih figura koje su predstavljale zverstva neprijatelja, i sličnog.

"Zvala se Sveti Martin u poljima", dodade starac, "mada se ne sećam da sam igde blizu video neko polje."

Vinston ne kupi sliku. Posedovati je bilo bi još veći rizik no imati onaj stakleni pritiskač, a odneti kući nemoguće, sem ako se ne bi izvadila iz rama. On se ipak zadržao još nekoliko